

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de hayvan hakları alanında yaşanan yapısal ihlaller, özellikle son dönemde Hayvanları Koruma Kanunu’nda yapılan ve kamuoyunda “katliam yasası” olarak adlandırılan değişikliklerin ardından katlanarak artmış; hayvanların yaşam hakkı, işkence yasağı ve iyi olma hali gibi temel hakları sistematik biçimde ihlal edilmektedir.

Kars ilinde belediyeye bağlı bir hayvan barınağında drone kayıtlarıyla tescillenmiş olan, kürek, demir sopa ve benzeri araçlarla yapılan sistematik işkence ve kötü muamele vakası, hayvanların sadece eşya ya da “mal” olarak görüldüğü mevcut hukuk ve uygulama anlayışının vahim sonucudur. Bu durum, hayvanların kendi yaşamlarını sürdürme, acı çekmeme ve doğal davranışlarını sergileme haklarının fiilen ihlal edildiğinin; temel insanlık ve vicdan değerlerinin göz ardı edildiğinin ve devlete yüklenen koruma sorumluluğunun tamamen hiçe sayıldığı somut kanıttır.

Hayvan barınaklarında yaşanan kötü koşullar, sadece münferit şiddet vakalarından ibaret olmayıp; hayvan haklarını ve doğanın tüm özneleriyle barış içinde, eşit, özgür, adil ve birlikte yaşamayı temel alan bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi gereken çok daha geniş bir hak ihlali tablosu ortaya koymaktadır.

Barınaklardaki altyapı yetersizlikleri, uygun barınak koşullarının sağlanamaması, hayvanların türlerine özgü davranışlarını sergileyememesi, yeterli veteriner sağlık hizmetlerinin verilmemesi, beslenme ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmaması, eğitilmiş ve liyakatli personelin eksikliği, devlet denetiminin etkisizliği ve yaptırımların caydırıcı olmaması gibi sorunlar, hayvanların temel haklarının ihlal edilmesinde doğrudan etkili olmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 56. maddesi ve uluslararası hukuk normları, hayvanların korunmasını devlete açık bir sorumluluk olarak yüklemektedir. Avrupa Konseyi Hayvan Hakları Şartı, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Evrensel İnsan Hakları İlkeleri ile uyumlu olarak; hayvanların acı çekmeme, kötü muameleden korunma, yaşam hakkı ve iyi olma halinin devlet ve ilgili kurumlar tarafından güvence altına alınması gerekmektedir.

Mevcut mevzuat ve uygulama; hayvanları yalnızca mal olarak gören ya da önlem alınması gereken tehlikeli varlıklar olarak ele alan dar bir anlayıştan öteye geçememiştir. Hayvan hakları savunucularının hak temelli taleplerini karşılayacak şekilde güncellenmemiştir. Hayvan hakları alanında yaşanan bu sistematik ihlaller karşısında devletin koruma, önleme ve denetleme görevini etkin şekilde yerine getirmemesi kabul edilemez.

Bu nedenle -sivil toplum, akademi, veteriner hekimlik camiası, yerel yönetim temsilcileri ve ilgili kamu kurumlarının da katılımıyla- Türkiye’de özellikle barınaklarda yaşanan hayvan hakları alanındaki yapısal sorunları bütüncül ve bilimsel temelde; hak temelli bir bakış açısıyla, hayvanların yaşam hakkı, işkence yasağı, acı çekmeme hakkı ve iyi olma hali gibi temel haklarının korunması perspektifinden incelemek; barınaklardaki fiziki koşullar, sağlık hizmetleri, personel niteliği, denetim mekanizmaları ve yaptırımlar başta olmak üzere tüm sorunları tespit etmek; bu hakları esas alan kapsamlı politika önerileri geliştirmek ve gerekli yasal düzenleme önerilerini çalışmak amacıyla Anayasa’nın 98. TBMM İktüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ederim.

Gülüstun KILIÇ KOÇYİĞİT
Kars Milletvekili